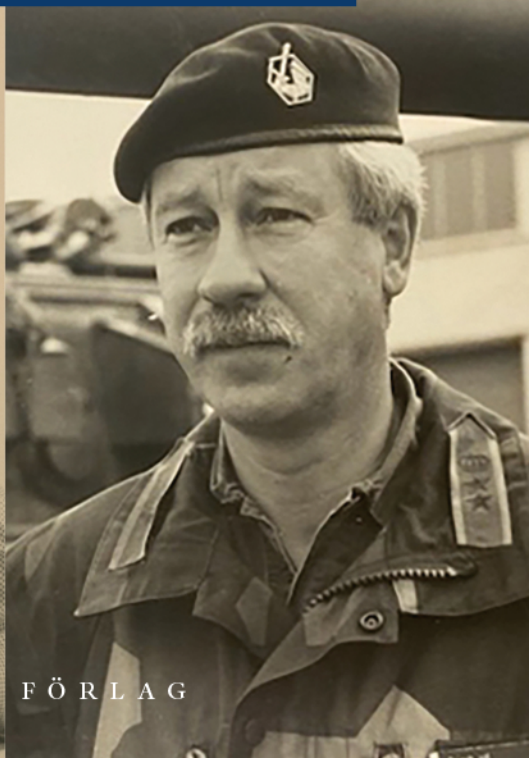

MILITÄRHISTORIA

JAN-INGE SVENSSON
Från statarlänga till
kungliga slott

PETESSO FÖRLAG

Bokens författare Överste Jan-Inge Svensson föddes 1945 på Torups gård, i Bara kommun i Skåne. Redan i unga år fattade han intresse för det militära och fick sin första anställning inom Försvarsmakten 1964. Jan-Inge har förutom karriären inom Försvarsmakten innehaft en rad höga militära befattningar inom både EU och FN.

”En pedagogisk historiebok, sällsam, lägmäld, varm och med stor empati och förståelse för världens mångfald. Betydelsen av att våga se möjligheter, se andra, vilja förstå med utrymme för själ och hjärta, visar på ett gott exempel för oss alla att ta efter. Tack för Ditt mod att berätta för oss”.

BARBRO FRANCKIÉ
MUSEICHEF PÅ STATARMUSEET I SKÅNE

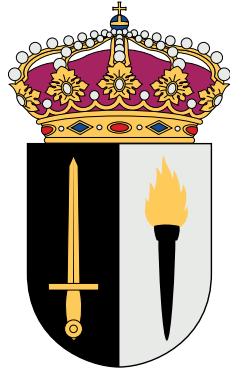
”Jan-Ingens karriär med en klassresa med rötter från dåtidens stamarsystem fram till idag, från lägsta nivå inom Försvarsmakten till högre chefsnivå, är imponerande och intressant. En bok att rekommendera för en bred läsekrets”.

JAN SALESTRAND, GENERALLÖJTNANT,
F.D. STATSSEKRETERARE OCH H.M.K STABSCHEF

Jan-Inge Svensson

Från Statarlänga till
Kungliga Slott

PETESSO FÖRLAG

Prolog

PÅ VÄG IN till det belägrade Sarajevo växer obehaget. Vägen över Mount Igman är stängd på grund av beskjutning och en ny har öppnats genom stadens förorter. Det snöar lätt men inga hjulspår kan ses i snön. Vägen kantas av ruiner. Inga människor syns till.

Vid den bosnienserbiska checkpointen riktas en kulspruta mot oss. Jag vägrar att tala med den serbiska soldaten, som luktar slivovitz, utan visar bara mina gradbeteckningar och hänvisar honom till sergeant Sofia Vallén, min chaufför. Hon har sin AK 5:a i knät. Den generade soldaten släpper igenom oss efter att ha inspekterat jeepen. Då vi övernattar i det franska högkvarteret beläget i Sarajevos gamla posthus hörs skottlossning och granatnedslag utanför, men trots det sover vi gott. När man väl kommer in i en relativ, men skenbar, säkerhet slappnar man av.

I ”Sniper Alley” vid floden Neretva inspekterar vi två franska pansarfordon som är placerade i de två 50 meter smala skottfälten. Några dagar tidigare hade en fransk soldat blivit dödad av en kula i huvudet, avfyrad av en prickskytt från andra sidan floden. Kvinnor och barn är ständigt offer för denna beskjutning. Från min plats i den franska pansarbilen ser jag en förvirrad bosnisk soldat rusa fram mot mig med mord i blicken och bajonetten i högsta hugg. Jag slår snabbt igen pansardörren samtidigt som soldatens kamrater lyckas stoppa honom.

Precis inkommen i den kanadensiska bataljonens stabsbyggnad slår två kraftiga granater ner mellan stabsbyggnaden och förläggningen. Det visar sig senare att det är ett franskt attackflygplan som övar närunderstöd. Av misstag övar de lite för mycket och råkar avfyra två 100 mm sprängmissiler. Det kunde gått åt helvete.

En vacker majdag tittar jag ut över Posavina-korridoren. Solen skiner och fåglarna kvittrar. Plötsligt hörs ett muller i fjärran, granater sjunger i luften och brakar ner i den lilla staden Brcko. Takpannor virvlar runt. Jag ställer mig frågan: Hur många kommer att dö i dag?

Under operation "Storm" fördrivs hela den serbiska befolkningen i det kroatiska Krajina. Dagen efter operationen kör vi genom ett förstört landskap. Inte en enda levande varelse finns att se. Människor och djur ligger och ruttnar i augustivärmen. Lukten och röken från brända hus och lik ligger som en kvävande dimma över landskapet.

Veckan tidigare hade jag besökt en dansk postering vid den kroatiska gränsen till Bosnien och där samtalat med tre danska soldater. Under operation "Storm" träffas posteringen av en granat från en serbisk stridsvagn. En av dessa soldater stupar.

Vi tar farväl av honom på Plesobasen, utanför Zagreb. Han blev 23 år. Var hans död meningslös?

Jag var 50 och hade fått ett helt liv. Mitt perspektiv på livet och mänskligheten hade förändrats.

Rötter

MIN FAR VAR dräng, min farfar var dräng och hans far var dräng. Min mor var piga, min mormor var piga och hennes mor var piga. Detta var i princip enda möjligheten för ett barn från arbetarklassen långt in på 1900-talet.

De kunde bli statardrängar, daglönare eller om de hade tur lärlingar hos en hantverkare, eller bli värvade som soldater. En stat vid ett större jordbruk innehöll bostad, livsmedel som mjöl och potatis samt bränsle för uppvärmning. En mindre del av lönen var kontant. Gris och höns fick de köpa själva. Det var omöjligt att spara några pengar för att ta sig ur statarlivet.

MIN PAPPAS BERÄTTELSE

Far dog 1920 när jag var fem år. Mor blev änka med tre barn. Efter fars död flyttade mor till Rosengård som var en fin gård. Därefter flyttade hon med oss till Torups gård. För att kunna försörja familjen tvingades hon att finna en ny man. På Torup fick hon en ny ”vän”, som fick bo uppe på vinden. Han var smålänning och hade kommit för att skörda betor en sommar. Men han blev kvar. Det var en snäll karl som hjälpte mor med extra slantar. Med honom fick mor ytterligare fyra barn, men hon gifte aldrig om sig. Den nye mannen levde lite på undantag i eget rum i statarlängan till sin

Från statarlänga till kungliga slott är den första i en serie militärhistoriska böcker från Petesso förlag.

”Min far var dräng, min farfar var dräng och hans far var dräng. Min mor var piga, min mormor var piga och hennes mor var piga.”

Översten Jan-Inge Svenssons berättelse om sin väg bort från generationer av statare skildrar ett Sverige i snabb omvandling. Med klivet in på den militära arenan bryts det sociala arvet. EU, FN och Folke Bernadotteakademin har varit några av hans många uppdragsgivare, och vid Försvarmaktens underrättelse- och säkerhetscentrum i Uppsala hänger hans porträtt främst i raden.

Med ständiga utblickar mot omvärlden får vi följa det militära arbetet, inte minst under året som underrättelseofficer i krigets Balkan.

Här skildras stormaktsspel, krypterade samtal och humanitära katastrofer men framför allt ett arbete för fred.

”Möjligheten att få insikt i olika livsöden och vårt lands utveckling är extremt viktig just nu. Den oro många delar för framtiden gör det extra betydelsefullt att få lyssna till en röst som uttrycker flera perspektiv. En utmärkt berättelse i flera avseenden för individer inom såväl Försvarmakten som utanför.”

GENERAL SVERKER GÖRANSON, F.D. ÖVERBEFÄLHAVARE

P E T E S S O F Ö R L A G

ISBN 978-91-984279-8-1

9 789198 427981